

De energie om het erfgoed te behouden wordt

TEKST TOON VAN DER STAPPEN FOTOGRAFIE MÓRIC VAN DER MEER EN C. DE VRIES

Paleis Het Loo in Apeldoorn was van 1686 tot 1975 zomerresidentie van de Nederlandse stadhouders, koningen en koninginnen. Prinses Margriet en Prof. Mr. Pieter van Vollenhoven waren de laatste leden van de Koninklijke familie die het UNESCO-monument bewoonden. Tijdens de grootschalige renovatie van 1977 tot 1984 werd het gebouw teruggebracht naar de oorspronkelijke 17-eeuwse staat. Het Loo is sindsdien een nationaal museum dat een indruk geeft van drie eeuwen bewoning door de Oranjes.

Fred van Bussel is de facilitaire manager van dit museale complex. Voor de begeleiding van de inkoop van de energie en adviezen over het energiemangement heeft hij – samen met twee andere Gelderse musea – Energycircle ingeschakeld. Ton Ceelie is de directeur van dit Apeldoornse bureau.

van de Oranjes begeleid ingekocht

In een gebouw als Het Loo moet het verbruik van gas en elektra aanzienlijk zijn.

Fred van Bussel: "Wij hebben zowel te maken met veel kubieke meters als met onze taak om het waardevolle culturele erfgoed zorgvuldig te beheren en te behouden. Dat houdt in dat we inderdaad veel energie nodig hebben. In het museum gelden specifieke eisen voor de klimaatbeheersing. We hebben onder meer een luchtbehandelinginstallatie, voorzien van ontvochtiging, bevochtiging, verwarming en koeling. Ons verwarmingseizoen en ons koelingseizoen duren aanzienlijk langer dan bijvoorbeeld in een kantoorpand."

Welke dienstverlening levert Energycircle?

Ton Ceelie: "Ik houd me sinds begin jaren tachtig met energie bezig. Ik ben destijds begonnen met de introductie van energiezorg voor de overheid. Van daaruit ben ik een eigen adviesbureau gestart, dat zich inmiddels na een aantal fusies heeft ontwikkeld tot een bureau van ruim twintig medewerkers.

Wij begeleiden bedrijven en instellingen bij de inkoop van energie. Dat doen we ook voor complete branches, zoals de metaalindustrie. Het strategisch inkopen van energie is daar een onderdeel van. Evenals het bieden van ondersteuning bij

alle juridische facetten van de inkoop. Daarnaast leveren wij energiezorg, oftewel adviezen over efficiënt energieverbruik, rekening houdend met de functies van de desbetreffende organisatie."

Wat houdt de begeleiding bij energie-inkoop in?

Ton Ceelie: "In energieland zijn leveranciers en tussenhandelaren actief. Wij kopen nooit voor onszelf en verkopen nooit omwille van de handel. Wij nemen geen positie in, maar begeleiden de klant. Energiemaatschappijen zijn heel grote spelers met veel kennis, veel macht en veel mogelijkheden. Wij staan aan de kant van de klant en spannen ons in om met onze kennis de klant sterk maken. Dat gaat zo ver dat we nooit opdrachten van energieleveranciers aannemen."

Waarom heeft Paleis Het Loo gekozen voor deze begeleiding?

Fred van Bussel: "Omdat de energiemarkt steeds complexer wordt, vonden wij het verstandig om kennis van buitenaf aan te trekken. Energycircle deelt haar expertise dusdanig dat we mee kunnen kijken in de keuken. Het is niet zo dat wij afhankelijk of onwetend zijn. Energycircle draagt ons de kennis aan om samen goede beslissingen te kunnen nemen. Na de verzelfstandiging van de energiemarkt koop je als

redelijk grote gebruiker van energie niet zomaar meer je gas en elektriciteit. Het gaat om de juiste inkoopmomenten. Omdat wij ook Europees moeten aanbesteden, hadden we externe deskundigheid nodig. Bovendien is de markt nog enorm in beweging. Als we ons op eigen houtje in deze materie zouden verdiepen, zou dat behoorlijk tijdrovend zijn."

Hoe werkt dit in de praktijk?

Ton Ceelie: "Voor het tijdperk van de geprivatiseerde energiebedrijven, betaalde de afnemer na afloop van het verbruik. De minister stelde de prijs vast. In de huidige situatie moet de afnemer nu nadenken over hoeveel hij morgen denkt te gaan gebruiken. Of meer concreet: hij moet nu beslissingen nemen over hoeveel energie hij in 2013 denkt te gaan gebruiken en over de voordelige inkoop daarvan. Hij moet dus ook zijn toekomstige onderhoudsplannen en uitbreidingsplannen incalculeren.

De energiemarkt is een Europese commoditymarkt geworden. Oftewel een markt waarin de verschillende leveranciers een identiek product leveren. De kwaliteit is uniform en waar die aan moet voldoen, staat omschreven in de wet. Daardoor ontwikkelt de energiemarkt zich als een beurshandel, of een goederentermijnhandel. De prijs komt tot stand door vraag en aanbod en er is een handel ontstaan van kopen voor de toekomst op jaarbasis, op kwartaalbasis, op maandbasis en zelfs op dagbasis."

(Meer informatie over Paleis Het Loo nationaal museum: www.paleishetloo.nl)

Fred van Bussel

Ton Ceelie

Fred van Bussel: "Wij zijn momenteel bezig met de inkoop voor 2013 en 2014. Wij werken hierin samen met het Kröller-Müller Museum in Otterlo en het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. In deze gezamenlijkheid hebben wij aan Energycircle het mandaat gegeven om te handelen als een prijs voor een bepaalde periode onder een afgesproken grens komt. Wordt die prijs daarna toch nog iets scherper? Dan hebben we pech gehad, maar we weten waar we voor gekozen hebben."

Daar lijkt een gokelement in te zitten.

Ton Ceelie: "Er wordt de hele dag in energie gehandeld, maar er zijn slechts twee noteringmomenten. Om 12.00 uur en om 17.00 uur. Om kwart over 12 staan de prijzen op de internetsites en dan is er soms maar tot 13.00 uur de tijd voor de beslissing of je voor die genoteerde prijs wilt afnemen. Wij hebben een instrument ontwikkeld waarmee we de marktprijzen op de voet volgen en op basis van de afspraken actie ondernemen. Een afspraak kan zijn dat wij een beslissing nemen als de prijs na een dal een stijging van een bepaald percentage vertoont. We gokken niet."

Breekt er een moment aan dat Paleis Het Loo deze begeleiding niet meer nodig heeft?

Fred van Bussel: "Dat is heel goed mogelijk. Maar het gaat vooral om de factor tijd. Het gaat om de afweging wat het advies kost ten opzichte van de tijd die we er zelf aan moeten besteden."

Is de termijnmarkt voor energie voor iedere organisatie of ondernemer toegankelijk?

Ton Ceelie: "In principe wel. Maar om toegang te krijgen tot dit handelsplatform is het nodig dat er eerst een contract wordt afgesloten met een leverancier waarin staat vastgelegd dat de energie in delen wordt ingekocht. Die contracten sluiten wij af voor onze opdrachtgevers. Het spreekt uiteraard voor zich dat deze vorm van energie-inkoop alleen interessant is voor grootverbruikers. Daar voeg ik meteen aan toe dat een bundeling van krachten ook volume kan opleveren. Daarom ontwikkelen wij momenteel een formule voor kleinere ondernemers. Wij onderhandelen constant met leveranciers over pakketten. De kleinere ondernemers kunnen dan op onze website de prijzen van toekomstige leveranties zien. Zij krijgen dan een week om daarop in te gaan. Als ze daar positief op reageren, betalen ze aan ons een kleine opslag die een aparte vermelding krijgt op de factuur."

Hoe past Paleis Het Loo het streven naar vermindering van het gebruik

van fossiele brandstoffen en de omschakeling naar duurzaam opgewekte energie toe?

Fred van Bussel: "Het is onze functie om het cultureel erfgoed aan het publiek te tonen. Binnen die functie kijken we naar de mogelijkheden. We kunnen dus niet de thermostaat lager zetten, met ontvochtigen stoppen of het publiek buiten houden. Andere maatregelen kunnen we wel nemen. Zo hebben we onlangs bij een tentoonstelling voor het eerst led-verlichting toegepast. Led-verlichting geeft minder warmteontwikkeling, zodat we minder hoeven te koelen. Ook hebben we de traditionele verlichting vervangen door energiezuinige armaturen met de daarbij behorende lampen. Recent hebben we nieuwe ramen geplaatst, voorzien van UV-werende folie. We gaan dus mee met de ontwikkelingen van de techniek. Vooralsnog met uitzondering van het zelf opwekken van energie. Bij een monument kun je bijvoorbeeld geen zonnepanelen op het dak plaatsen. Paleis Het Loo is eigendom van de Rijksgebouwendienst, wij zijn de gebruiker. Gezamenlijk hebben we de verplichting om de CO2 uitstoot te reduceren. Voorheen dienden investeringen voor dat doel op termijn kostenbesparend te zijn. De trend is nu dat maatregelen om de uitstoot te beperken – zoals warmteterugwinning – ook geld mogen kosten." ■